

ظرفیت فراگیر

«ظرفیت» مبنای اصیل و لازمه بی‌بدیل «قدرت» است. شکوفا سازی ظرفیت، مفهومی ریشه‌ای، عمیق و مقدم بر مفهوم شکوفایی و توسعه سازمان‌ها و جوامع است؛ و تأکید بر ضرورت و اولویت آن، توازن و تناسب تمامی بخش‌های یک جامعه را همچون ظروف مرتبطه در تعامل سازگار با یکدیگر به روشنی تبیین نموده؛ و مطرح می‌نماید که چه آگاهی‌هایی در حاکمیت، چه آمادگی‌هایی در حکومت، چه اقداماتی توسط دولت و پیشاپیش آنها چه ظرفیت‌های اساسی برای برخورداری از مدیریت مؤثر در سطوح مختلف جامعه مورد نیاز بوده، چرا و چگونه می‌باید ظرفیت‌های موجد قدرت مورد نظارت، تعدیل و تقویت واقع شوند.

از این رو مدیریت در وجه دولتی^۱، از چه نوع ارتباط با نهادهای اجتماع مدنی؛ و این دو چه تعامل ثمربخشی با مدیریت بخش خصوصی^۲ برقرار نمایند تا ترکیب موزون آنها در مجموعه حکومت^۳، مقبولیت ناشی از قدرت یکپارچه و پیش برنده حاکمیت^۴ را نمایان گرداند. به بیان دیگر، نحوه تعامل میان عناصر یاد شده (مدیریت دولتی، نهادهای مدنی و بخش خصوصی)، نوسانات ظرفیت و قدرت را در سطح کلان جامعه به همراه میزان کارآمدی و پایداری آن رقم می‌زند. چنین توازنی، مستلزم طراحی چهارچوب واحد از ارتباط و اتصال عناصر مذکور و نحوه برخورداری نمودن جامعه از مفاهیم کارکردی آن به صورت یک

1- Public

2- Private

3- Government

4- Governance

چشم‌انداز شفاف، امیدبخش و مسوولیت آور است؛ که در آن توان و عملکرد حکومت و شهروندان، متقابلاً از دریچه‌های نقد مستمر مورد ارزیابی و امتیاز گذاری واقع می‌شود. نقش قدرت مؤثر در سطح افراد، سازمان‌ها و جوامع بارها مشاهده گردیده و بیش و پیش از آن، «ظرفیت» به عنوان عامل و نشانگر صادق کسب، حفظ، ترویج، توزیع و کنترل «قدرت» بوده و علاوه بر آن حدود قابلیت و توانایی سیستم اجتماعی در دستیابی به منافع و دفع مضار همگانی که همانا تحقق اهداف بلند و فراگیر ملی می‌باشد را ترسیم می‌نماید؛ همچنانکه موجب مسوولیت گرا بودن واجدان قدرت و مقبولیت آنان تا سرحد محبوبیت در نزد عامه می‌شود. مضاف بر آن باید قابلیت جامعه سازی را در ظرفیت واجدان قدرت به موجب میزان پاسخگویی، شفافیت و مشارکت مآبی آنان دانست که در مواجهه با آحاد افراد یک جامعه، ظرفیت سازانند و هدف‌شان از ظرفیت سازی^۱، ترغیب ملت و دولت به سمت‌گیری‌های آرمانی و خروج از محدود نگری، زمینه‌سازی مرادفات مؤثر و پایدار، مشارکت در آگاهی و اطلاع، ترویج دانش، معرفت و مهارت در سلسله مراتب جامعه، و آمادگی برای زدودن زمینه‌های نخوت و فساد، و نوید رغبت و اعتماد می‌باشد. به این منظور باید در سطوح مختلف این سؤال پاسخ داده شود که ظرفیت‌های اساسی مورد نیاز برای تحقق اهداف مطروحه چه بوده، چگونه فراهم می‌آیند و چگونه تقویت و شکوفایی می‌پذیرند. پاسخ این سؤال، خودگویی پاسخ سؤال مقابل نیز خواهد بود.

دکتر محمدسعید تسلیمی

رئیس دانشکده مدیریت دانشگاه تهران